

18

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

17-23/12/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Μικρά Βέρβη...*
(πλαισιότερον ὄνομα: *Μορέβικ'*...), Ἐπαρχίας *Παρχαυδα*,
Νομοῦ *Φερεαζοβίτσκι*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Εὐδὸ-*
μιος Κανταξίδης ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Μικρά Βέρβη - Παρχαυδα*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *Τρεῖς (3) ἔτη*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Εὐάγγελος Καλλιμαχίδης*..

ἡλικία *65*..... γραμματικαὶ γνώσεις *Εὐ. Δημοτικῶν*

..... τόπος καταγωγῆς *Μικρά Βέρβη*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *διὰ σπορὰν γαιοκτῆμονας καὶ διὰ βο-*
σκίαν γαίοντες........
- Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; *χωριστὰ χωρὶς...*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινότητας δ) εἰς μονὰς κλπ. *εἰς γαιοκτήμονας (Τούρκους) καὶ εἰς τοὺς χωρικοὺς*.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; *οὐκ ἔστιν...*.....

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἡ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *εὐχ. ἐμπρ. τοῦ Ν. Κ. Γ. ΠΑΡΟΧΟΥ.*
γινώσκ. καὶ αὐτὸ ἐκείν.
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *ἀδελφ. τοῦ Ν. Γ. ΑΒ.*
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὥς άτομα ἢ με δόλοκληρον τὴν οικογένειάν των ; ... *Ε. Ρ. ΧΑΤΖΗΝΟΥ.*
οἱ Τσάροι μὲν καὶ οἱ κομμουνιστ. τινες.
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι,μισακάτορες, σημα-
κατόροι κλπ.)..... Ποία ἔητο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...
- 3) Ποία ἔητο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;) .....
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ πρὸ θέρισμα,
τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ
προήρχοντο οὗτοι ἤσαν ἀνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν
ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί,
ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; .....
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγειναν δι' ἀνεύρεσιν
ἐργασίας ; .....
- β) Ἐπήγειναν ἐποχικῶς ὥς ἐργάται ..... ἢ ὥς τεχνῖται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

α). με καπνὸν... β). με καῦσιν... τη... παρα...
... και... τὴν... θάμνων...

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1925.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 1925.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόπτερο, δίπτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

... και... μηχανισμοῦ... ἄροτρον...

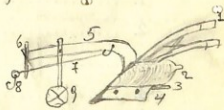
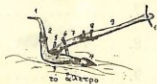
... Η... μηχανισμοῦ... Θεσσαλονίκης...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. λαβὴ... 4. ξυλὶ... 7. βέρχο... 10. ....

2. φτέρω... 5. .... 8. ....

3. ὠρὰ... 6. ταυρὸς... 9. τροχὸς... 11. ....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 1934.

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 1926.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)...1.956.....
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ...1.950.....
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .*Π. Ζ. Διάλ. οἱ γεωργοί*.....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

- σχῆμα α' ἀνωτέρω
 σχῆμα β' ἐξωτέρω*
1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὧλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιών; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

...τὸ ὕνι... ἦτο... μιᾶς... μορφῆς... διὰ τὴν ἀροτρίασιν...
...τῶν... χωματερῶν...
...ἦτο... δὲ... οὐραίου... τοῦ... εἰκονιζομένου...

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; δὲν εἶχε ἀσπίδα

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάει κλπ.)...

...ἐκ... σκεπάρνι... πριόνι... ἀρίδι... ἀρνάρι... ξυλοφάει...

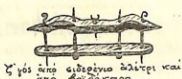

ρινὶ ἢ ξυλοφάει (ἀρνάρι)

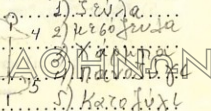
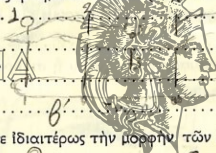
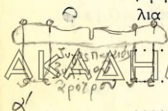
8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *καὶ... ὑποδοχ...*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *καὶ... ἐν... καὶ... ἐν...*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *εἰς... τοὺς... βόας... καὶ...*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). 1... 2... 3... 4... 5... 6... 7... 8... 9... 10... 11... 12...

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ... *ζυγὸν β... ζυγὸν α'... παλαιόν...*

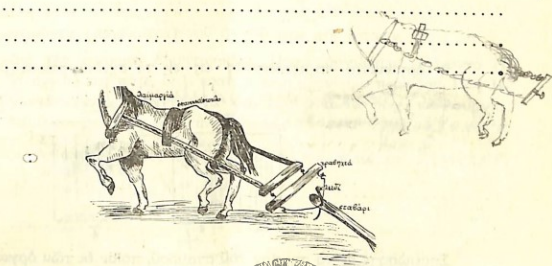
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *λ.ο.υ.ρ.ι. καὶ ἡλ.ο.δ.ερ.μ.α.τ.ι.ν.α.ς...*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *ἀπὸ πο.λ.λ.ῶν. ἐ.τ.ῶν*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογράφησατε) τὴν σκευὴν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος): 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Τ. α. Π. α. φ. α. α. ὁ γεωργὸς καὶ ὁ βοδὴν εἰς τὸν ξύλινον ἄροτρον καὶ τὸν βοδὴν εἰς τὸν ξύλινον ἄροτρον καὶ τὸν βοδὴν εἰς τὸν ξύλινον ἄροτρον...*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... *καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον*

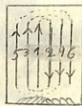
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μέ σοκινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). *Μ. ε. ὁ γεωργὸς καὶ ὁ βοδὴν καὶ ὁ βοδὴν εἰς τὸν ξύλινον ἄροτρον καὶ τὸν βοδὴν εἰς τὸν ξύλινον ἄροτρον...*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β) . . . . .

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (ἢ λ. σπορῆς ἢ σποριῆς, ντάμις, διασπῆς, μεσθράδες κ.λ.π.) ;

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλάγιως, βαθιὰ κλπ.

Ἡ ἀροτριάσις ἐγένετο π.λ.κ.λ.π.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Παραδείγματα: γίνοντο δύο ὀργώματα: τὸ α' τὸν Ἀπρίλιον καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τὴν σπορὰν.*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Δύο φύτευματα: ἓν Ἀπριλίῳ καὶ ἓν Ἰουλίῳ.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρη ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Σήμερον δὲν γίνονται ἀσπάρματα πάλιν.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτον, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Ὅσον ὀργώματα μετὰ τὴν σπορὰν.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *τὸ δισάκι.*

καὶ ὁ ἐννεμίσ.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τοῦ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; *Μ.ε. βουκέντρον, γ.*

ὅποια. ὑς τ.α. ἐν ἄκρον. τῆς. γ.ε.ρ.α. τ.ε.δ.α.ρ.α.ν
εὐκέντρον. π.τ.ρ.α.κ.α......

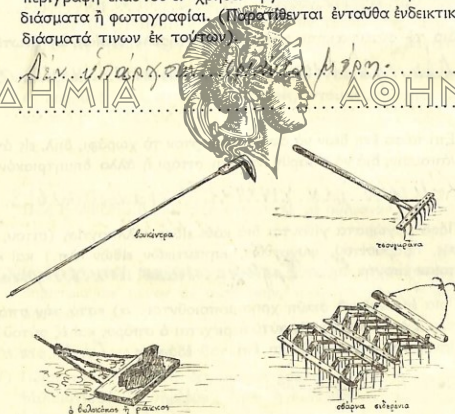
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Π.π.α.ν. ἐν.κ.ε. ἀπαρ.α.ι. τ.η.τ.α. ν.α.ι.ε.*

Μ.ε.α. ν.α.ν. ε.π.ο.ρ.α.ν. ε.ρ.ω.ε.δ.η.ρ.α.ε. χ.ί.ν.ε.ν.α. ε.β.α.ρ.ν.ε.ρ.α.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Δ.ν. ὑ.π.α.ρ.α.σ.μ.α. τ.η.α.ν.α. μ.ί.ρ.η.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κάσμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχθυόγραφημα ἢ φωτογραφίαν) ἡ. τ. ὅτι
καὶ τὸ ἐκαστὸν ἔχει διὰ τὸ ἐκαστὸν καὶ ἄλλο
μὲν τοῦ μήλου.

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί. οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

...Dude...

- 7) Ποια χωράφια έκαλλιεργούντο (ή καλλιεργούνται) διά την σποράν όσπρίων. Πώς έγινετο ή σπορά καί ή καλλιέργεια έκάστου είδους.

Δεν υπάρχει

- 8) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

Τὰ χυρὰ ἔργα... τὰ ἐνδοῦ... ἐνρίκοντα α. π. 7161ον
 τῆς δι. μ. 3. 6. 24...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. *Λέν... ἐκατ. δι. εν γε. πρ. κ. αὐτ. 2.*

Δεν... είναι... περιγραφή... περιγραφή

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Με το δρεπάνι?*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν ειδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....
Θέλω? ἐν χρήσει... ἐν τῷ νωτέρω... α' καὶ β'.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Κ.Ο.Θ.Α.* .....

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). *Ὁ ὀδοντωτός δρεπάνι... ὀδοντωτή... ὁμαλὴ...*
- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....
- α) *Ὁ σιδηρὸς σκελετὸς δὲν... ὀδοντωτὸν... ὀνομαζομένην...*

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ά.) *Ο. καχνίτης... εἰδηρὰς*.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) *Τ.ω.ν. ἀετρίων... κ.αί.*.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὃ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σίκαλις κλπ. *Ε. θερίζοντα... εἰς ὕψος... ἀετρίων*.....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *6. στάχυα*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξιές,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; *Ὅτι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τὴν
ἡ γυναικὲς, οἱ ὁποῖοι παρέχοντες τὰ δρομολογία (χερόβολα)
καὶ τὰ ἐπιποδοτῶν ἐπὶ τὴν εἰς τὰ δρομολογία (δραξιές)*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *6. τοποθετοῦνται
πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν*

πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τρόπον καὶ ποῖον ; *ἡ ἀνδρ. εἰς καὶ...*
γυναικ. εἰς... .....

- 2) Πώς ἡμέιβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἐπακοπὴν (ξεκοπῆς) ; Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

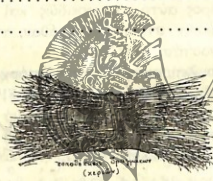
- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *Καὶ οἱ ἄνδρες*
καὶ αἱ γυναῖκες ἔφερον εἰς τὴν ἀριστερὰν
χεῖρα. Σὺ δὲ νὰ ἐργάζῃτον, ἐν πάλαι
ρ. αἱ .....

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσιδεῖς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

νεκρὸ δέντρον τοῦ ἀρδινιστοῦ οἱ φαρμακοὶ αὐτοὶ
 διὰ τὸ δένδρον ἔδενον καὶ ἰσχυρὰ καὶ ὀπίσθια ἔχον
 τὰ ἀπὸ ξυλῶν ἐνοστῶν. Χρησιμοποιοῦσαν δὲ
 ἐν ἐργασίᾳ τὴν ἀναβαθμίζουσαν «δαχμοῦ»
 (δέσιμος), φτιαχτὴν ἐκ τοῦ ξύλου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθετοῦντο ; .....

Τὴν ἐκentrώνουσαν τὴν ἀπὸ τοῦ θερισμένου ἀγροῦ
 καὶ ἐκentrώνουσαν τὴν ἀπὸ τοῦ θερισμένου ἀγροῦ
 ἀπὸ 13 δεμάτια, ἐποποθετοῦντο δὲ
 ἐκentrώνουσαν τὴν ἀπὸ τοῦ θερισμένου ἀγροῦ

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Δὲν ἐκκαθαίρεται
φύλλον. Σῆμα καὶ μέγεθος καὶ χρομῆς.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Δὲν ἐκκα-
θαίρεται φύλλον. Σῆμα καὶ μέγεθος καὶ χρομῆς.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπίτιοῦ κτλ. *Μετ.*

μέρην. το. μ.ε. κάρρα. ἢ μ.ε. δῶμα. ἐκ. ἀλ. ὡ. ν. κ.

.....

.....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινες τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,

θεμωνιάστρο, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; *Δ. Ε. Ν. Α. Κ. Α.*

δίπλα. ἐκ. ἀλ. ὡ. ν. κ. γ. ν. ο. τ. α. ν. οἱ. θυμνω. ἐξ. ἐ. ε. σ. ἡ. μ. α. κ. ὡ. ν. α. ν. κ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἀχυρά εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; *Ε. Υ. Π. Η. Ρ. Χ. Ε. Ν. Α. Ν. Ε. Α. Τ.*

καθ. ἐν. ἀλ. ὡ. ν. κ.

.....

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; *Δ. Ε. Ν. Α. Κ. Α. Τ. Α. Π. Ε. Ρ. Ε. Β. Ο. Χ. Ε. Ρ. Α. Μ. Ε. Β. Α. Ε. Κ. Α. Χ. Α.*

ρ. ὡ. π. ἰ. α. α. ἀπὸ. τὸ. ἐπ. ἰ. τ. α.

.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . *Κ. Δ. Ε. Ν. Α. Σ.*

ἔρχετο διὰ τοῦ ἀδελφικοῦ.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; . *Δ. Π. Ο. Α. Γ. .*

ἀπὸ τοῦ μηνὸς μέχρι 15 Αὐγούστου.....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Χωμ. ἀπὸ ἀδελφικοῦ ἔργου
ὡς ἐδάφος, μετέωρα καὶ γυμνὰ πλάχια ὅρα τὸ ἀλῶνισμα με
κοπριά, τοῦ ἐστρωμένου, ἔργου καὶ τῶν παιδῶν ἐάν
με τὸν γκούλ ναρα (καλὴν δριμύνη πέτρα)*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) . *ἔρχετο καθαρισμός καὶ ἐπά-*

*λεψις με μίαν ἐνῆμα καὶ ἀχύρην
καὶ πάλαι μετὰ τὸν γκούλ ναρα.....*

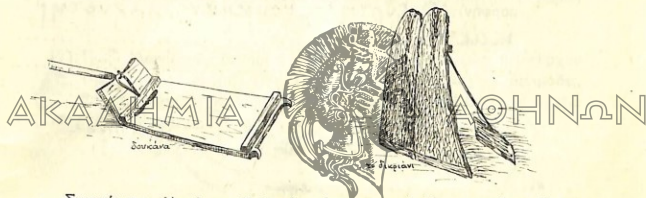
- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; . *Ν. Α. Δ. .*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλώ-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκίνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *Διὰ τὰ εἰρηρὰ ἐχρησιμοποιοῦτο τὸ νεονικαν (δουλκίνα), τὸ ὅποιο ἀπὸ τοῦ ἐκ δύο ζυγίων καὶ τοῦ τῆρο μὲν τὸ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ τῆς ἐποέρας πάντες.*
Διὰ τὸ ἀλωνιστικὸν καὶ κριθῆς ἐχρησιμοποιοῦτο ὁ μολύβινος (μολύβινος καὶ τῆς ἐποέρας)

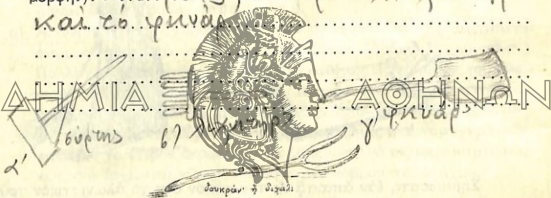
δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *Ἀπὸ. 2.3.*

Ἐκὸς πρῶτ. μ. ἐξ αὐτῶ 2-3. πὸ ἀπὸ χ.ω.μ.α.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *Ο. εὐρύτης, δουκράν?, λεχνιτερ?*

καὶ το. φινάρι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΩΝ

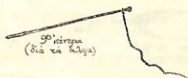

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμού ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανῆμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; *Ν.αί.*

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

*Ἐπὶ πρῶτ. εἰδικῶν. εἰς πρῶτ. δι. αὐτῶν. ὁ δὲ γ. αὐτῶν.
ἔην. 1.5. μ. π. γ. καὶ 2.5. μ. π. δ. ν. αὐτῶν. εἶχε
μῆκος δύο (2) ἡγρίου μ. π.*

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *Ἄν. εἶχε 3. διατεταρ. ἀλ. ἀπομασίαν.*
Μέ το ντανκαίν? ἔδωννίθουνταν. με το β. τριμάση
Μέ τὸν γκανόλνταρ. ε. δ. υ. ο.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλλα καὶ ἀνέλαμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργός.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

- Ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ τῆς εἰκόνης χίνονταν με τὸν κόπανο.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; *ἦν ξύλο κόπανος καὶ κατέβηναι εἶκο ἀπὸ μνημάρ.*
Εἶχε μῆκος 2μ. περίπου.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.) ? *ἐχίνυα, δισκοειδῆ, αἰνῶνα*
κιν... εἰς... τὸ χωράριον.....

κοπάνος στεφάνης

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μικρῶν ἀπὸ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; ? *ἐχίνυα, ὑπό... τῶν μικρῶν τῆς οἰκογε-*
νείας.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *Τὸ κοπάνημα ἐξίνων τὰν βλάχων ἀπὸ τῶν σταχύων καὶ τὸν χωρὶς τῶν σταχύων τῶν καρπῶν τὰ δεμάτια δὲν ἐξίνων τῶν...*

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποίος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *1945. ἤραζεν ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν ἀλωνιστικῶν μηχανῶν.*

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι), καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Ὁ δικιργιάνι ἐστὶν ἐξίνων τῶν καρπῶν. μετὰ τὴν ἐξίνωσιν (ἐξίνωσις) ἐξίνων τῶν καρπῶν.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Σ.Ο. ἄχνηματι.*

Τὸ θρινάκι. ἄνδρὸς. ἔλκε. ἄχνημα. ἑρπύλλια......

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτᾶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *Μ.Ε. 7.6. ἰχθυοειδής?*
(Σ.Ε. 22. ἑρπύλλια. 12. ἄχνημα. 6.).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας· γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
ἄνδρας......

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*Λέγονται κόντυλα καὶ ὁ καρπὸς ἀποχωρί-
ζεται μὲ κοπάνισμα.*.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἄνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

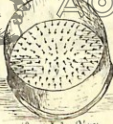
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; *Μ. ἔ.*
π. δ. δερμόν? .....

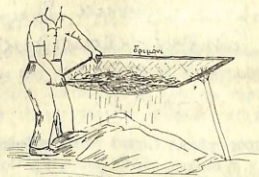
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

κοσκίνο σικελικὸν δερμάτινον

κοῦρος ἢ ἀνιλόρος

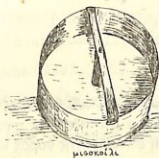

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

χωρητικότητα του εις δκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Κατεβάλλω. εἰς*
εἶδος. τὸ δέκατο. εἰς τὸ ἄλωνα. Ἡρχομαι. ὁ δεικνύμενος. εἰς τὸ ἄλωνα
κλὶ τὰ δέκατο. ἡμερᾶς. μ. ἐ. τὸν. κοῦτα. ἀρ. γό. τρε. δ' ἐ. μὲ
τὸν τινὲς. εἰ. ....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἄλωνατικό κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας). *Εἰς. τὴν οἰκίαν. μὲν. β. τ. ἀ. π. α. ρ. α.*

Τὸ. τυχόν. ἐνκατεβέβηκεν. πάλαι. ἐν. τῇ. περὶ. αὐτὴν.
χρονίᾳ. τὰ. ἑξῆς. ἀπὸ. τῶν. ἀρ. π. α. ρ. α. χ. α. ν. ε. β. α. τ. ο. ν. τ. ο.
ν. ε. ο.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Εἰς ἀποθήκην, ἀχυρῶνα.*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

Μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

α) Ἐσπέρas 23ης Ἰουνίου (τοῦ ἑθιμοῦ Ἰωάννου).....

β) Τὸ ἑσπέρas τῆς Μ. Παρασκευῆς (κάψιμο τοῦ ἑθιμοῦ Ἑβραίου).....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; *τῇ 23.ην*

Ἰουνίου εἰς βλαυαδρόβια κατὰ τὸ βούρουπο...

2) τῇ Μ. Παρασκευῇ εἰς τὴν παλατινὴν κατὰ τὰ 10 μ.μ.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ἀνάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

α) Τὴν 23ην Ἰουνίου καὶ Παιδιά.....

β) Τὴν Μ. Παρασκευὴν καὶ Νέαν.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; Τ.δ. Ἀναρμάτης.

φωτιάς. δὲν γίνονται μ.ε. Σὺ δὲ 24ῃ μ.ε. ξάλα-
δικαδία. Τ.κ. μικρὰ παιδιά. ἐπὶ χέρον καὶ νύκτα.

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἀπὸ κυρτῆς καὶ παιδικῆς φέρων ξάλατα καὶ
δουροδρόμια καὶ τὰ καὶ τὰ πυρὰς. Ὁταν βου-
ρουπῶνται ἀπὸ τὴν πυράν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τοῖπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχκαί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα. Τὸ καφίρι καὶ Βριτοῦ

τάλλεται τὸ αὐτὸν τοῦ ἑσπέρου.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Μετὰ τὴν ἀναρμάτης φωτιάς ἐρχίζονται
καὶ οἱ παῖδες καὶ οἱ ἄλλοι πηδῶντες
χίοντες τρεῖς φορές. Τὰ μικρὰ καὶ
παῖδες οὐκ ἐπὶ τοὺς οἱ παῖδες καὶ οἱ ἄλλοι

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Ναὶ... Τὸν Μ. Παρασκευῶν, τὸ ἔργον
ἐν, καὶ γὰρ ὁμοίωμα τὸν Ἰούδα
(τοῦ Ἑβραίου) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Τὸν Μεγάλην Παρασκευῶν ἀπὸ ἑνὸς ὁ
ἀπαιτήματα... τὸν ἑβραϊστὴν... γὰρ
ἐν... πᾶσι... καὶ ἐν... πᾶσι...
μὲν... καὶ... καὶ... καὶ...
τὸ ὁμοίωμα τὸν Ἑβραίου (Ἑβραίου) .....

Τὸ ἀπόγευμα γυρίζω σ' ὅσον
γυριὸ ἀπερροδούμην ἀπὸ παιδείας
καὶ μαζεύει εὐχὰς γὰρ τὴν καίοντα
ἐργάζον τὸν Ἑβραίου. Τὰ εὐχὰς αὐτὰ ἐργάζον
ἐκκρίνεται σὺν ἡθελῶν τὸν γυριὸν καὶ
γίνονται, ἐργάζον, ὅταν γίνεται ἡ περιγορά
τοῦ Ἑβραίου, καὶ οἱ ἑβραῖοι καὶ γυριὰν
ποὺ ἀπερροδούσιν ἡθελῶν σὺν ἡθελῶν
εὐχὰς, ἐργάζον ἐκκρίνεται σὺν ἡθελῶν
εὐχὰς καὶ καίοντα τὸν Ἑβραίου κοινῶν
ἐκκρίνεται σὺν ἡθελῶν ἀπὸ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς
ἐκκρίνεται τὸ ἀνωτέρω ἐκκρίνεται ἐκκρίνεται
ἐκκρίνεται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Αφρα φάσθ' ἔμενον παρὰ
τὸ παύσιμον τοῦ ἔριου

Κρίμας, κρίμας τῆς κονιαῖας
Ποῦ ἔσπεε ἀπὸ καὶ τῆς ἐντάς
καὶ ἦσαν γεφύρο γάλα.

Ὁ τοῦ ἔριου τ' αἰεὶ
Πανερὸν οὐό χαρεῖ
καὶ σαρπῶνι τοῦ ἔριου.
Ξύδα ποτὶ ἄσπερ καὶ παύμα
Τὸν ἔριον, τῆς Ρεβάνας τοῦ υἱοῦ.

ἔχουε τὴν ἔνοια τοῦ
χαίσαμε πᾶν σά γένια σου,
ἔχουε καὶ τὴν αἰσῆ σου,
παρνε ὁ δὲ λόγος τῆς ψυχῆ σου.

Ὁ ἔριον τ' ἀρνιδὸν τοῦ ἔριου
καὶ οὐό κρανὶ τοῦ τοῦ ἔριου.

Τὸ ἀρνιδὸν παρὰ σαρπῶνι
Ὁ ἔριον ἀποδωρῶνι.

Κύμα, κύμα τοῦ δερμάτος
τῆς ἐγῆ τοῦ ἔριου τοῦ ἔριου.

Κύμα κύμα τοῦ δερμάτος
τῆς ἐγῆ τοῦ ἔριου τοῦ ἔριου.

Ὁ ἔριον παρὰ σαρπῶνι
τοῦ κινάδ' τ' ἔριου.

Ὁ ἔριον παρὰ σαρπῶνι
τοῦ κινάδ' τ' ἔριου.

Φέρτε τοῦ παρὰ σαρπῶνι
τῆς ἐγῆ τοῦ ἔριου τοῦ ἔριου.

Φέρτε καὶ τῆς παρὰ σαρπῶνι
τῆς ἐγῆ τοῦ ἔριου τοῦ ἔριου.

- 2 -
Ο Γνωστός Βίος

ἀπὸ τῆς προποσίσεως τῆς ἀγορᾶς

τῶν Συμπρωτῶν μέχρι τοῦ ἔτους

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

πλεον καὶ τῇ ἀποδιδωμένην αὐτῶν,

εἰς τὸ χωρίον Μικαὶ Βόλγυ
Παχυδα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Οι κάτοικοι του χωριού ήταν να
είναι γεωργοί, άρχοντες, παρρη-
γοί, με την κερδοσκοπία και με
την ελπίδα, καὶ οἱ τῶν πτωχῶν
τῶν δόμων βέβαια.

Εἰς τὴν παρούσαν ἐνδεὲς ἔπρε-
περὶ τὴν μόνον ἢ γεωργίαν, τὴν
τῶν κατοικῶν καὶ οἱ τῶν καίρι-
ον ἐνδεσφάρι, τὴν ἐρευνᾶν.

Ἡ προέλευσις τῆς χωραφίας
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
μετὰ τὴν λίαν τὴν πρῶτο ἔργον.
Ἡ λίαν τῶν ἐργῶν πρὸ τοῦ 1951
ἐχίνονταν ἀποκλειστικὰ μετὰ τὴν κα-
πιδά. Κατὰ τὸ 1951 ἄρχισε νὰ γίνε-
ται λίαν μετὰ τὴν πρῶτο, ἡ
ἡ ἐργῶν τῶν ὁποῦν γίνεται καὶ ἐν-
μερον.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΣΠΟΡΑ

Τὸ ἔργον τῶν χωραφίαν πρὸ
τοῦ 1920 καὶ μέχρι τοῦ 1925 γινέτα-

νέ με τό ζύγιο ἀδέρφι. (Βλ. ἐρωτημα-
τολόγιον εντ. 4 ἐρωτ. 2 σχεδ. α')

Κατά τό έτος 1925, όπου ήρθαν
ετό χωριό πρό εγχο, από τή Μ. Ασία
καί Αν. Θράκη, άρχισε νά γινετα
όργισμα μέ βεδυένιο αδέρφι. (Βλ. ἐ-
ρωτηματολόγιον εντ. 3 ἐρωτ. 1 & ε')

Τό αδέρφι αυτό, τό όποιοι χρησι-
μοποιείται καί σήμερα, είναι πολύ-
γερο καί τό πρώτο έκείνων οι καίτοι-
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Από τό έτος 1925 άρχισε νά χρησιμο-
ποιείται για τό όργισμα τό τραπέζι, χωρίς
βέβαια νά έκτοπιση εντελώς τό αδέρφι.

Παλαιότερον καί σύμμερον άρχωνε
ο άνδρας μέ άφοχο ή μέ λόδια. Τό λόδια
καί έβρε ο γεωργός τον θυό (Βλ. ἐρωτημα-
τολόγιον εντ. 6 ἐρωτ. 9 σχεδ. α' καί β'). Από
τόν θυό εκάθωνε τό τραπάρι (ζύγιο
έρχεται παντί, από τό ένα μέρος του όποιοι

ἐξήρτατο τὸ ἄρσεν καὶ τὸ ἄρσεν προεδέ-
ντο εἰς τοὺς θυγόν (^{εὐαγγέλιον}) καὶ
ἀπὸ τὴν θυγὴν τοῦ ὁδοῦ βαρὶοῦ ἀν-
μνε τὸ ἄρσεν.

Τὰ θυγὴν γὰρ ὁ θυγὴν κατε-
δινε με θυγὴν, τοῦ ὁδοῦ καὶ ἀνὰ θυγὴν
δεδῆ εἰς τὰ κεφάλαια τὴν θυγὴν.

Τὴν θυγὴν δὲν γίνεσθαι πρῶτο θυγὴν
πρὸ τὴν θυγὴν τὸ θυγὴν θυγὴν
θυγὴν μόνον κατεδινε θυγὴν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ θυγὴν γίνεσθαι με θυγὴν θυγὴν
τὸ θυγὴν με θυγὴν με θυγὴν.

Τὸ θυγὴν γίνεσθαι με θυγὴν θυγὴν
κατεδινε θυγὴν θυγὴν (Β. θυγὴν θυγὴν
θυγὴν θυγὴν. 8 θυγὴν. 4 θυγὴν. 6 θυγὴν. 8)

Τὸ θυγὴν γίνεσθαι με θυγὴν, παῖνε τὸ θυγὴν
θυγὴν θυγὴν, θυγὴν με τὸ θυγὴν, καὶ
θυγὴν καὶ θυγὴν τὸ θυγὴν θυγὴν θυγὴν
κατεδινε θυγὴν. Μετὰ τὴν θυγὴν θυγὴν
θυγὴν τὸ θυγὴν, γὰρ τὸ θυγὴν θυγὴν θυγὴν

ρος, με' εὐχάρις σὺντρένω (Βλ. ἑρωτημ.
α. 10 ἑρωτ. 2. κ. 4.)

Σήμερον οἱ περιεσώζοντες καὶ τοὺς
τοῦ χωρίου ἀπὸ τῶν με' ἀπαρτινῆς τη-
χανῆς, ἡ ὁποία ἐκτελέσθη περὶ τὸ ἔτος
1960.

Ἀπὸ τοῦ ἀνταρὶ γυναικῶν, κατὰ τὸν
Μάρτιον ὁ γυνὴς αἰσθάνει σὺν χωρί-
οις ἐπιφανειακῶς ἀσθενεῖα.

Παλαιότερα τὰ ἀγριόχορα τὰ
ὁποία γυναικῶν (ὡς καὶ ἀνδρῶν) με'
κατὰ χωρίοι, ἀσθενεῖαν με' τὴν χέρη
(βασάνισμα). Σήμερον ὅμως χρησιμο-
ποιοῦν οἱ γυνὴς διάφορα φάρμακα
να φάρμακα.

Με' τὴν καθ' ἑαυτὴν τὴν μη-
νευστικὴν οἱ κήρυκες δὲ ὑποχρῶνται
οὐδὲ καὶ ἀποχρῶνται.

ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Κατά τα μέσα Ιουνίου αρχίζει ο
θερισμός.

Πρό του 1920 και μέχρι το 1956
οι γεωργοί έθερίζον με το δερπάνι.

(Α). έρωςκα. 6-8. 12. έρως 1 6-8. α'
και β'). έθερίζαν άνδρες και γυ-
ναικες. Απο αυτούς χέρι φορούσαν
ζιζνιο έργαστη, τινάχτραφαρκοί.

(Β). έρωςκα. 6-8. 12. έρως 3 6-8. α')

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Το άσπρι που έθρίσταν το άσπρι
ντούμπι - ντούμπι. Τα γεωργικά
δρομικά. Πίω από τους θεριστές άκο-
μούντων άνδρες ή γυναικες, οι όποιοι έ-
παρταν τα δρομικά και τα έβγαζαν πα-
νω στα Γιωνάρια (δρακινά), ποδή-
ματι, 5-6, με το κεράσι των στα-
χών προς μία μασσίνου.

Ο θερισμός αρχίζει άνωτερα ή
Πέμπτη. Εάν όφως για οποιαδήποτε

αἰτία δὲν μποροῦσαν ν' ἀρχίσουν τὴν
ἡμέρα αὐτῇ, πῆγανε καί ποιος ἀπὸ
τὴν οἰκογένεια καὶ δέριξε ἓνα δέρι-
τι καὶ τὴν αὐτῇ μέρα ἀρχίξε κα-
ρονικὰ ὁ δέρι εἰς. Κατὰ τὸν δέρι-
εἰς τραγουδοῦσαν διφόρα τραγουδοῦσα.

Τὴν ἡμέρα πού τραγουδοῦσε ὁ δέ-
ρι εἰς ἀρῆσαν ἓνα κομμάτι ἀδέρ-
βου πού τὸ ἔδωκεν «ἐνδοκόν». Τὰ στα-
χυα αὐτὰ τὰ ἔγραψε καὶ τὸν οὐ γινώσκω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Μόλις εἰς τὴν αὐτὴν ἀρῆσαν (συνί-
πτον ἔδωκεν) ἀρχίξε τὸ δέρι τοῦ
σταχυῶν, τὸ δέρι αὐτῆς.

Ἄνδρες ἱκανοὶ γινώσκοντες τὴν δου-
λειὰν ἔδωκεν τοῖς γυνάξια (δουλοῦ-
κα), τὰ ὅποια ἔδωκεν φραγμένον ἀπὸ
ἐκτετακένου θαλάμου. Χρησιμοποιοῦσαν
δὲ ἓνα ἐργασιὸν ζύγιον, εἰς παλαι-
αί, ὀνομαζόμενον «Ταγκόττο» (δύτης).

Τό πρώτο δειμάκι πού δερίζονταν,
δένονταν ἀμέσως καί γίνονταν ὀρ-
θιο.

Τά δειμάκια, μετὰ τό δέσιμο, καί
ράβωναν ἐν μέσῳ περίπου τοῦ χωρά-
φιου καί τὰ ἐκάρμεναν στάβλῃ. Δηλ.
συρροῦς ἀπὸ Β δειμάκια ὁ καθένας,
καὶ ὅποια ἐμποδίζοντο σταυρωτά.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1956 ἄρχισε
νά χρησιμοποιοῦνται δερματὶκή μη-
χανή γιὰ τὴν ἐργασίαν τῶν δειμάτων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σήμερα οὐκέτι δέν δερίζει
πιά μέ τό δειμάκι.

ΑΠΟΝΙΣΜΟΣ.

Ἀπὸ τὴν 1η Ἰουλίου περίπου ἄρ-
χιζε ὁ ἀπονισμός. Τά δειμάκια μέ καί-
ρα ἢ μέ ἴσα μετακρίνονταν ἀπὸ τό
χωράκι στοῦ ἀφώνε. Ἐκεῖ ἐξ ἑνὸς ἀ-
κροῦ εἰόνονταν συνηνέξ μετέχρητα
μυόν. Τά περισσότερα ἀφώνια

ἐρίσμονταν μέγα σὺν χειρὶ, πίνων
 ἀπὸ τοῦ πίτου. Καὶ οἱ κογένεαι εἶχε
 καὶ τὸ δικό της ἀδελφὴ, ἦσαν δὲ χει-
 ματάων, ἐξ ὧν καὶ κλέβου καὶ
 τὸ ἑκάστην ὡς ἐστὶν. Ἦσαν τὸ ἑκά-
 ρος μέγα πᾶσι, γὰρ καὶ γίνοντο τὰ χόρ-
 τα, τὸ ἄρσεν καὶ μετὰ καὶ ἀνδράσιν,
 τὸ ἑκάστην μετὰ ἀνδρὶ καὶ τὸ παύ-
 ρον μετὰ τὸν γαμβρὸν (κυνηδρὸν)
 πᾶσι, πᾶσι τὴν ἐκείνην πίνων ἀπὸ τοῦ
 πίτου, καὶ τὴν ἐκείνην μετὰ τὸν
 ἀδελφόν, γὰρ καὶ παύωντο. Ἦσαν περιττοὶ
 μετὰ τὴν ἡμέραν, γὰρ καὶ παύωντο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

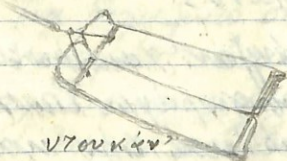
Ὅταν τὸ ἀδελφὸν ἦσαν ἑτοίμοι
 ἄρχε, ὁ ἀδελφὸς. Τὸ πρῶτον ποδὺ
 ἐνυρὶς, παρέβαιον τὰ δελφία ἀπὸ τῆς
 δουλειᾶς, τὰ ἑκάστην, καὶ ἐκέρρι-
 ζαν μέγα σὺν ἀδελφῇ, ὡς πρὶν καὶ γέ-
 ροντο ὅτι, ἡ ἐκείνη καὶ τὸν καὶ
 ἀρχε, καὶ ἀδελφὸν.

Γαὶ τὸ βάρι χρησιμοποιοῦ-
σαν τὸ ντουκάν' (δουκάν).

(Τοῦτο εἶναι μηχανὴ ἀδυναμι-
κὸ μέσον καὶ ἀποσπάζεται ἀπὸ
δύο ἐκτετακτὰς χονδράς ἐκείδους
προσαρμοσμένας. Αὕται εἶναι
ὑποδεδωγέναι εἰς τὴν μάκρυν-
σάν διὰ ποταμίων ἀποσχισμῶν
ἐκ τῆς διόδου ἐκείνης καὶ
ἐκ τοῦ γυνοῦ ἐκείνης γυνῶν,
ἀκαδημία καὶ ἀρχαῖα καὶ ἀρχαῖα
καὶ ἄλλας ἐκείνας ἀδυναμίας ἐπὶ
τὴν ἐστρατεῖαν διακίνησιν διὰ
τὸν ἀδυναμικὸν τῆς).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ντουκάν'

Τὸ ντουκάν' τὸ ἐπρόκειντο
ἀπὸ καὶ πηλοειδέρας πόδας.

Γιὰ τὸ ἀξιοπρία τοῦ κρεβατοῦ
χρησιμοποιοῦσαν τὸν κοῦρτοπαρτί.
(βλ. ἐλπίς 10 παρόντος).

γκοῦρτοπαρτί

Αὐτὸν τὸν ἔδωκαν ἐπὶ τοῦ φορτίου
ἐξευχετόντων τῶν καὶ τὸν γυρί-
σαν μέσα σὺν ἑαίρῳ, μέχρι νά
βῃ, ὁ καρπὸς αὐτοῦ καὶ σπᾶσαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἦτο γὰρ αὐτὸς ὁ κρεβατοπαρτί.
Αὐτοῦ εἶναι τὸν «κοπαρτί». Αὐτοῦ εἶναι
τὸν ἐργασίᾳ μύκους περὶ-
που 2μ.

κόπατος

Με αὐτὸν κοπάνησαν τὰ δεινὰ
τῆς βίβλου σὺν τῶν, ἔπαρ-
ναν τὸν καρπὸν καὶ τὴν μαλα-
κίαν, «τὸ εἶδος», τὸ χρησι-
μοποιοῦσαν γὰρ νά αὐτοῦ.

εις ἀσχυρῶνες.

Τὸ ἀγῶνισμα τοῦ σταθίου
ἔρχετο ἀπὸ τῆς φρεσίνου τοῦ πρῶτου καὶ
ἐνεχέσθαι μέχρι τῆς 23 τοῦ ἀγῶνι-
σματος.

Ὁταν τὸ ἀγῶνι ἐρχόντουσαν ἔφταν
τὰ βόδια ἢ τὸ ἄρροχο στὸ πρῶτον, ἀ-
νέβαινε κάποιος ἐπάνω στὸ πρῶτον
καὶ ὠδηγούσε τὰ ζῶα κυκλῶν ἐπὶ
ὅλην τὴν ἐκτάσιν τοῦ ἀγῶνι.

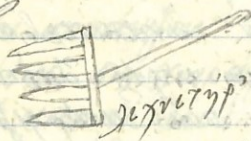
ΑΓΑΛΗΜΙΑ ΔΑΘΗΝΩΝ
Ὁ δὲ ἀγῶνις ὅταν τὰ σταθία ἔφταν
τὰς ἐκτάσιν ἀγῶνι, σταθίου-
σαν τὰ ζῶα καὶ δεκουραστοὺν
καὶ χύριζαν τὸ ἀγῶνι. Δηλαδή,
μέχρι διχαζοῦσθαι τὴν ἀκρὴν ζυγοῦ
τὸ δοῦν τὸ ἀνακρέβαν τὰ στα-
θία, ὥστε τὰ τυχόν ἀκόμα καὶ ἔχ-
δουν ἐπάνω καὶ ξανάρχετο τὸ ἀγῶ-
νισμα, μέχρι πού τὰ σταθία χύρι-
ταν ἀγῶνι. Μετὰ δὲ τὸν κύρη

μάθηναι δὲ πρὸς ἀπὸ τῆς περὶ
 τοῦ ἀφύπνου τὰ ἀφύπνισμα ἐν αὐτῷ
 μετὰ τὸν καρπὸν, ἐκὸς τῆς τῆς ἀφύ-
 πνι, γὰρ μαθήσονται τὸν καρπὸν πού
 ἔχεινε πάλιν, καὶ ἂν γινώσκῃς ἀέρας
 ἀρχεῖς τὸ λήγνισμα. Γι' αὐτὴν
 τὴν δουλειὰν εἶχαν εἰδὼν ἐργαζο-
 μένους λήγνισμα. Μ' αὐτὸ περὶ τῶν φη-
 γὰς τὰ ἀφύπνισμα ἐν αὐτῷ καὶ με-
 τὰ τὸ γινώσκῃς τοῦ ἀφύπνου τὸ ἀφύ-
 πνισμα ἐν αὐτῷ τὸν καρπὸν, καὶ
 τὰ πόσα λαμβάνει τὰ ἐργαζο-
 μένους, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λήγνισμα παρ-
 μένουν μετὰ τοῦ καρποῦ).

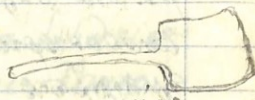
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

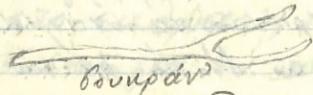
ὥρτης

λήγνισμα

φκούρα

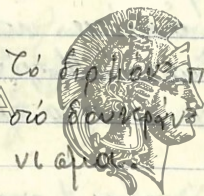

δουκράν

Αφύπνισμα ἔργα

Μετά από τό λήγερα ἀποχου-
δουσε ἔστη ἐργασία, τό δερμό-
νιόρα, γιά νά ἀποχωριεθῇ ὁ καρ-
πός ἀπό τά κότσαλα καί τοῦς κόλλους.
Ἔστηναν ἄρδιο τό δουράν, περνουσαν
στά βελόνη του τό δερμόν (ὡς δεικνύ-
ει τό παλαιόν σχεδιαγράφημα) καί ἔ-

Τό δερμόν περα εἶνε
σό δουράν γιά δερμό-
νιόρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ριχναν μέ τόν τευκέ τόν γιχν-
εμένο καρπό μέγα σό δερμόν.
Ἐνός ἄνδρος κοντούσε πύω-μπος
τό δερμόν καί ἔπλεγε μέτω παδα-
ρός ὁ καρπός του ἑταρίου. Τά ἔνα-
πομένοντα κότσαλα τὰ κοπάνησαν
καί ἔπλεσαν καί ἀπό τόν καρπό.

Μετά τό δερμόνισμα ἔβρισκαν
ἐπὶ μέσῳ τοῦ σωροῦ, τοῦ καδαυροῦ
σταριού, τό δουκράν, ἔκαναν
ἐπὶ σωρό τό σχήμα τοῦ σταυροῦ
καί ἔρχιζε τό μέγεθος μέτῶν
κούτσο (βλ. ἐρωτήρ. σελ. 29
ἐρωτ. 8' 1 σελ. 8) καί συγχρόνως
τό σάκκαφμα.

Εἰς τό ἀδύναμα παρεβάλλο ἐπὶ
εἶδος τό δέκατο. ἔρχοτο ὁ δμασι-
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
σος καί τό δέκατο ἐκείνη μέτρον
κούτσο.

Πρὶν τό σάρι μετὰ γερῶς ἐπὶ
ἀρπαρι (ἀποδύση) κοίτασαν ἐπὶ
παρυρισώμενα συγγενικά παιδία
μέτρο σάρι πού τό ἔβλεπαν «τάκιτικ».

Ἦν ὑπῆρχε παλινό σάρι με-
τα σὺ ἀρπαρι, τό ἔβλεπαν γιά νά
βάλουν τό καινούργιο.

Μετά ἀδύναμα χώριζαν

καί τόν καρπό πού δά χρησιμοποι-
 ούσαν για σπόρο.

Τό αχυρο μεταγίρονταν καί
 αποδοκίμωνταν στην αχυρώνα,
 ή οποία ευνήδωι κειτόταν δίπλα
 πού αλώνει.

Σήμερα πανείς δέν αλωνίζει
 στο αλώνι. Από τού έτος 1950
 εισήχθη ή αλωνιστική μηχανή
 καί πρό όλίγων έτών ή αυτο-
 κινή δεσποσάδωκεν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εξεταζόμενος τόπος: Μικρά Βόλβη
 Επαρχία Παρνασσού, Νομού Θεσσαλονίκης.
 Πληροφορητής: Ευάγγελος Καθηνεφής
 (διότι τον χωρικό τον) ετών 65, γραμ-
 ματικές γνώσεις: Ε' Δημοτικού. Τόπος
 γεννήσεως: Μικρά Βόλβη.

6) Ευστάτιος Αγγελίδης (διότι τις ονομάς)
 ετών: 65 γραμματικές γνώσεις: Δ' Δημοτικού.

υμνόν. Τόπος γεννηθείς
 Καταφύγιος πολλοῦ Αἰῶνος.
 (Εξόμιον Νικ. Κοναζίδης, διδά-
 σκαλός. Ἡ συγγραφή αὐτῆς ἐγένε-
 το τῇ 17-23 Δεκεμβρίου 1969).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ